

Marek Wojnar

WALKA O PAMIĘĆ CZY INSTRUMENTALIZACJA HISTORII?

**Intelektualiści wobec polityki pamięci
w III Rzeczypospolitej i na Ukrainie**

**Instytut Studiów Politycznych
Polskiej Akademii Nauk**

Warszawa 2021

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	7
Część I. Zarys problematyki polityki pamięci w Polsce, na Ukrainie oraz w relacjach polsko-ukraińskich	
Liberałowie, konserwatyści, lewica: polityka pamięci w III Rzeczypospolitej	13
Pomiędzy „dwoma”, „trzema” i „dwudziestoma dwoma” Ukrainami: polityka pamięci w państwie ukraińskim	37
Polsko-ukraińskie spory wokół wydarzeń pierwszej połowy XX wieku	51
Jak się porozumieć?	75
Część II. Wywiady	
Brak krzyży na mogiłach ofiar zbrodni wołyńskiej przeczy oświadczeniom o europejskości Ukrainy. Wywiad z profesorem Janem Żarynem	85
Siła antagonizmu wewnętrznego jest najbardziej negatywnym elementem dziedzictwa polityki historycznej III Rzeczypospolitej. Wywiad z profesorem Andrzejem Nowakiem	105
Historia powinna być też przestrzenią refleksji obywatelskiej skierowaną do współczesności. Wywiad z profesorem Pawłem Machcewiczem	127
W relacjach z Ukrainą byliśmy opresorem, powinniśmy przeprosić. Wywiad z doktorem habilitowanym Janem Sową	141
Polskie próby oskarżenia części ukraińskich działaczy niepodległościowych o zbrodnię ludobójstwa są przykładem ekspansywnej polityki pamięci. Wywiad z doktorem Wołodymyrem Wjatrowyczem	157
Za czasów Kuczmy i Kwaśniewskiego miał miejsce złoty wiek polsko- ukraińskich stosunków w sferze pamięci. Wywiad z profesorem Jurijem Szapowalem	171
Działalność organów władzy państwowej zarządzających przeszłością prowadzi do ideologizacji historii przez pewną grupę interesu. Wywiad z profesorem Heorhijem Kasjanowem	185
Ukraiński IPN za kadencji Wjatrowycza zrobił niewiele. Wywiad z doktorem Jurijem Radzenką	197

Część III. Analiza wywiadów	
Inspiracje metodologiczne	213
Analiza odpowiedzi rozmówców	225
Wnioski	251
Biogramy rozmówców	257
Załącznik – lista pytań	263
Bibliografia	265
Summary	275
Резюме	277
Indeks osób	279